

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.3 บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
2. การวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.2 ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.3 รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.4 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.5 ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียน
  - 2.6 การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
3. การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้ดี ประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่องเต็มตามความรู้ความสามารถหรือศักยภาพของตนเองจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนับเป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการบริหารหลักสูตรเพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

1. คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีและเหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 50) ได้กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญในการบริหารการศึกษา มีอำนาจในการควบคุม ดูแล สั่งการและกำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา และมุ่งมั่นต่อการสร้างระบบคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา
3. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ และประสานกับทุกฝ่าย เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป็นผู้สนับสนุนให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาอยู่ในระดับมาตรฐาน การประกันคุณภาพตลอดไป โดยให้การสนับสนุนทั้งบุคลากรและนักเรียน ร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

พนัส หันนาคินทร์ (2544 : 63-66) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 2 ประการ คือ

1. คุณสมบัติส่วนตัว (Personal Qualification) คือ การมีสุขภาพที่ดี มีความรู้เจตคติขงฉลาด มีอารมณ์มั่นคง มีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรมสูง มีความสามารถในการแสดงออกทางความคิดและมีคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น ไม่เห็นแก่ตัว ความมีไหวพริบ ปฏิภาณดี ความเป็นผู้นำ เป็นต้น
2. คุณสมบัติทางวิชาชีพ (Professional Qualification) หมายถึง คุณสมบัติทางวิชาการและความรอบรู้และความรอบรู้ในวิชาชีพที่จำเป็นต่อการบริหารโรงเรียน คุณสมบัติเหล่านี้แบ่งเป็น ความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ ระดับความรู้และการใฝ่หาความรู้ มีความสนใจและพยายามปรับปรุงตนเองในด้านวิชาการอยู่เสมอ

วิจิตร วรุตบางกูร (2523 : 74-80) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้บริหารที่ดีว่า จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. ความเป็นผู้นำ (Leadership) มีภาวะผู้นำสูง มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่าอิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่ม สามารถชักนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 มีความร่าเริงแจ่มใสและมีความอดทน
- 1.2 มีความสามารถพิเศษในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง
- 1.3 มีความสามารถในการจูงใจคน
- 1.4 มีความรับผิดชอบ
- 1.5 มีความสามารถ ไหวพริบดี
- 1.6 มีความขยันหมั่นเพียร
- 1.7 มีความเสียสละเวลาส่วนตัว แรงงาน และทรัพย์สินเพื่อประโยชน์

ส่วนรวม

- 1.8 มีบุคลิกภาพดี
- 1.9 เป็นผู้มึนใจเป็นประชาธิปไตย นำหลักการประชาธิปไตยมาใช้

ในการบริหาร

2. มีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and Experiences) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวเนื่องงานในวิชาชีพผู้บริหารโดยเฉพาะ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่ง ความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร คือความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของงาน ความรู้เกี่ยวกับวิชาการ ความรู้ ทำทันเหตุการณ์และประสบการณ์ในการบริหาร

3. มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) ผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับบุคคลทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส ความเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผย เป็นกันเอง

4. มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหาร ให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม มีความยุติธรรมซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี

5. มีสุขภาพดี (Healthy) หมายถึงสุขภาพทางกาย (Physical Health) และสุขภาพจิต (Mental Health) เพราะสุขภาพจิตจะเป็นเครื่องสร้างเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ

ประถม แสงสว่าง (2527 : 59-60) ได้ศึกษาเรื่อง “ลักษณะของนักบริหาร การศึกษาที่คนไทยพึงประสงค์” พบว่า ลักษณะของผู้บริหารที่คนไทยพึงประสงค์ มีดังนี้

1. กล้ารับผิดชอบเมื่อทราบว่ามีสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
2. โอบอ้อมอารี มีความเสียสละ ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น
3. มีความสามารถและกล้าแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม

4. มีความสุขุม รอบคอบในการตัดสินใจ
5. มีความคิดกว้างขวางมองการณ์ไกล
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. มีปฏิภาณไหวพริบ
8. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
9. ไม่ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์
10. มีความหนักแน่นไม่โลเล

ชาติ ไทยภักดี (2513 : 24-25) ได้ให้หลักการสำคัญในการเป็นผู้บริหาร ดังนี้

1. ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ต้องเป็นคนกล้า เป็นนักวิจัย และสั่งงานให้เด็ดขาด
3. ต้องถือความคิดเป็นครู
4. เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกเท่า ๆ กัน

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการศึกษาทั้งในด้านคุณสมบัติส่วนตัว ความรู้ความสามารถ เฉพาะในเรื่องส่วนตัวที่จะเป็นตัวสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่การงานของตน เช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความขยัน อดทน มีความกล้าในการตัดสินใจ และจะต้องมีคุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพของตนเองด้วย โดยจะต้องเป็นผู้รู้จริงในวิชาชีพของตนเอง สามารถบอกหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชา และผู้อื่น ได้อย่างถูกต้องด้วย

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด มีภาระหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นั่นคือ คุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ภายใต้บทบาทหน้าที่การนำพัฒนาของผู้บริหาร ซึ่งใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 59-61) กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ใช้อำนาจและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ ดำเนินงานของโรงเรียนให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ การบริหารโรงเรียนประกอบด้วย ผู้นำที่สำคัญยิ่งคือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งหมายถึงคนที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ โดยมอบอำนาจการบังคับบัญชามาพร้อมกับความรับผิดชอบบุคคลเหล่านี้ในโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการหรือ

อำนาจการให้งานต่างๆ ในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. รับผิดชอบในการงานทุกอย่างของโรงเรียน ได้แก่ ความสำเร็จที่
จะต้องดำเนินการศึกษาในโรงเรียนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของการศึกษา ความ
รับผิดชอบต่อองค์กรทั้งภายในและภายนอก เช่น การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น
2. เป็นตัวแทนของโรงเรียนในกิจการงานต่าง ๆ ของโรงเรียน การติดต่อกับ
องค์กรภายนอกโรงเรียนจะต้องกระทำในนามผู้บริหาร โรงเรียน
3. เป็นผู้เฝ้าระวังหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชา ให้คำปรึกษา ตักเตือน
สั่งการ ชี้แนะและกระตุ้นให้คิดริเริ่มงานใหม่ ๆ
4. ปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งต้องอาศัยเวลา
ความรอบรู้ รู้จักคิดสร้างสรรค์
5. เป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาระดับสูงในโรงเรียน และรับผิดชอบต่อผลอันเกิด
จากการตัดสินใจนั้น ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจจะต้องพิจารณาวินิจฉัยให้รอบคอบจากข้อมูลที่
ถูกต้อง หรือจากการประเมินสถานการณ์ไว้อย่างดีแล้ว

กัญญา สาทร (2526 : 143) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารรัฐกิจ การประถมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งหมด เป็นการบริหารเพื่อพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีตามที่ชาติต้องการ

โร และ เดรก (Roe and Drake. 1974 : 14) ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารไว้
ดังนี้

1. เป็นผู้กระตุ้นหรือจูงใจผู้ร่วมงาน
2. พัฒนาผู้ร่วมงานให้มีความจริงใจและมีความรับผิดชอบต่อการเรียน
การสอน
3. ให้ความร่วมมือในการประเมินผลงานเพื่อที่จะสนับสนุนและให้
ข้อเสนอแนะและปรับปรุงส่วนที่ด้อยให้ดีขึ้น
4. ให้ความร่วมมือกับผู้ร่วมงานในการวางแผนการประเมินผลและ
การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน
5. ให้ความร่วมมือในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
6. พัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา

7. ฝึกนักเรียนให้เป็นผู้นำเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบในการปกครอง
 ในระบอบประชาธิปไตย

8. ตั้งศูนย์แนะแนววิชาชีพและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

คิงเบอร์รี่ (Kingbury. 1957 : 48-49) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และ
 ความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
2. เสริมสร้างงานให้ได้ผลสูงสุดทั้งปริมาณและคุณภาพ
3. เป็นผู้แนะแนวทางการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. เป็นผู้ติดต่อประสานงานในองค์กรเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
5. เป็นผู้สั่งและควบคุมงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์และ
 ภารกิจที่จะต้องบริหารงาน กำกับดูแลและรับผิดชอบให้การดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา
 เป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ เรียบร้อย จนสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และ
 เป้าหมายที่วางไว้ นำความเจริญมาสู่องค์กรต่อไป

3. บทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

มีผู้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรปฏิบัติในการส่งเสริมการทำวิจัย
 ในชั้นเรียนของครูผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จ ไว้ดังนี้

เซอร์ชเบิร์ก, มุสเนอร์ และสไนเดอร์แมน (บัญชา อึ้งสกุล. 2539 : 61-73
 อ้างอิงมาจาก Herzberg, Mausner and Snyderman, 1959 : 113-115) กล่าวถึงบทบาทของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นพฤติกรรมปฏิบัติ
 หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมี
 5 ด้าน ได้แก่

1. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

ในการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัยในชั้นเรียนเป็นความปรารถนาที่
 จะได้รับความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำ ต้องการทำงานอย่างอิสระ
 มีความเพียรพยายามที่จะกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุ
 เป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้

1.1 ลักษณะของความสำเร็จประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ

1.1.1 มีความรับผิดชอบสูง ต้องแสวงหาโอกาสเพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาที่มีอยู่

1.1.2 มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบผลสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ

1.1.3 ต้องการได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ทันเหตุการณ์ เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อการตัดสินใจในงานครั้งต่อไป

1.1.4 ต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ

1.2 หลักการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่สำคัญ คือ

1.2.1 ผู้บริหารต้องมีความกระฉับกระเฉงในหน้าที่และเป้าหมายของสถาบัน

1.2.2 ผู้บริหารต้องพัฒนาครูอาจารย์ให้เป็นกลุ่มผู้นำ เพื่อเป็นผู้ช่วยในการบุกเบิกความรู้และการปฏิบัติงาน การพัฒนากลุ่มผู้นำอย่างนี้ จำเป็นต้องจัดหาแหล่งทรัพยากร เกิดโอกาสในการฝึกและจัดหาทุนเพื่อการพัฒนาผู้นำ หรือจัดหาบริการช่วยสนับสนุน

1.2.3 ต้องกระตุ้นให้มีความคิดใหม่ ๆ มีการสนับสนุนสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มีการศึกษาทดลองและมีการให้นำไปเผยแพร่

1.2.4 ต้องมีการประเมินผลโดยประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดดำเนินการไปแล้วเพื่อจะได้ปรับปรุงเป้าหมาย และนำไปคิดพัฒนาสิ่งใหม่ ไม่ใช่ประเมินเพียงโครงการทางวิชาการหรือกิจกรรมเท่านั้น ต้องประเมินครูและผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ด้วย การประเมินนี้จะนำไปสู่การอภิปรายร่วมกัน แก้ปัญหาพร้อมกัน ถ้าทำได้ผลดีจะนำไปสู่ความไว้วางใจกันในสัมพันธไมตรี และเป็นการจูงใจด้วย

1.3 กำหนดเป้าหมายหรือคำสั่งที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ คือ

1.3.1 ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจ ได้แก่ การสร้างให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ปฏิบัติอยู่น่าสนใจ ทำทาสความสามารถ และอยากทำงานเพิ่มขึ้น

1.3.2 ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว มีการสนองความต้องการที่หลากหลายของบุคลากรในองค์กร โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ คือ จัดให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ การร่วมกันตรวจความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของสภาพความสำเร็จ ในทุก ๆ ระดับของงาน ตั้งแต่ปัจจัย

การดำเนินงาน ผลผลิต ไปจนถึงผลกระทบ การร่วมกันประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโรงเรียน

1.3.3 ผู้บริหารต้องมีการเยี่ยมชม ใต้ถอม และให้กำลังใจ ตลอดจนเสนอแนะนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้ปฏิบัติเป็นระยะ

2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การให้ความยอมรับนับถือ เป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน และสามารถทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจกระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปในสถานะที่อยากทำงาน ผู้บริหารจะต้องทำให้แต่ละบุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการสนับสนุนในความสำเร็จของคุณแล้ว เชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารควรมีหลักการเพื่อส่งเสริมกำลังใจ ให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาที่สำคัญ คือ

- 2.1 ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน และกำหนดแนวทางการทำงานเอง
- 2.2 ให้การยกย่องชมเชยเสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหน และตำแหน่งใด
- 2.3 ให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้ดีกว่าผู้อื่น

3. การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูเกิดความรู้และความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยสนับสนุนให้ครูทำการทดลอง วิจัย ทำการสอนที่ใช้เนื้อหาอุปกรณ์ วิธีสอน และวิธีการจัดชั้นเรียนใหม่ ๆ ให้ครูได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูคนอื่นซึ่งกำลังทดลองหรือทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ฝึกให้เป็นผู้บรรยาย ปาฐกถาในกิจกรรม ต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูได้เขียนบทความหรือหนังสือเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ หรือจัดให้มีการทำงานในด้านที่มีความสามารถหรือมีความสนใจเป็นพิเศษ

4. การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้นนั้นมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูศึกษาทดลองวิจัย เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม การแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนการสอนในที่ประชุม จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสับเปลี่ยนกันเยี่ยมชมห้องเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ประเมิน และติดตามผล การประชุมปฏิบัติงาน

การประชุมปรึกษาหารือ จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบ
ดีเพื่อก่อ โดยไม่ให้เสียขวัญกำลังใจ ให้ครูมีเวลาพอที่จะเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหา
การสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับงานสอนให้มากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนวัสดุและ
อุปกรณ์การสอนอื่นๆ จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับความรู้วิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู
ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับวิชาการ เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน
ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน และจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะและค่าที่พักให้
ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

5. การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยใน
ชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของ
ข้าราชการครูด้านหนึ่ง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคล โดยยึดหลักปฏิบัติ
กันมาแต่ดั้งเดิมว่าเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย จึงสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจ
ในการปฏิบัติงาน องค์กรประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะดูได้
จากเงินเดือน ความมั่นคง สภาพการปฏิบัติงาน ความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง
ไปได้

สำนักนิเทศและประเมินผลมาตรฐานการศึกษา (2545 : 81-82) กล่าวว่า
ผู้บริหารสถานศึกษาควรทราบถึงบทบาทของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 30 ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ
ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องควรทราบถึงบทบาทของตนเองเกี่ยวกับ
การวิจัย ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติได้ โดยจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์
และมุมค้นคว้างานวิจัยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จัดงานเพื่อรับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น
จุดด้อย จนได้จุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนาครูให้ทำวิจัยได้

2. ให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารควรยกย่องชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ยอมรับความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของสถานศึกษา และการ
เผยแพร่ผลงานวิจัยของครูผู้ทำวิจัย

3. พัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

บทบาทนี้ผู้บริหารควรช่วยและส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ไปศึกษาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สถาบันต่าง ๆ มหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่เป็นต้น ควรจัดให้มีการอบรม ประชุม เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการทำวิจัยของครูอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ จัดบรรยากาศให้สถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระ กล้าคิด กล้าทำ คั้นคว้า แก้ปัญหา พัฒนา ในสิ่งที่เป็นความก้าวหน้าในวิชาชีพครู และให้โอกาสครูผู้มีผลงานด้านวิจัยได้มีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้น หรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

กมล ภูประเสริฐ. (2545 : 85) กล่าวถึงบทบาทและภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยผู้บริหารจะต้องดำเนินงานในบทบาท ต่อไปนี้

1. การกระตุ้นความสนใจหรือการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
2. การพัฒนาความสามารถของบุคลากรในการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. การร่วมปรึกษาหารือเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาในด้านวิชาการ เพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน
4. การกำกับดูแลและส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน
5. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเผยแพร่และแสดงผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

จากบทบาทของผู้บริหารที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นพฤติกรรมกรปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารที่กระตุ้นและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานด้านการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งบทบาทที่สำคัญเริ่มจากการสร้างความตระหนักและกระตุ้นให้คณะครูได้เห็นความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กลวิธีและกระบวนการต่าง ๆ มีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยให้คณะครู ให้สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมปรึกษาหารือ เป็นที่ปรึกษา เป็นแม่แบบและตัวอย่างที่ดีในการทำวิจัย

ตลอดจนกำกับ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ในทุก ๆ ด้าน ให้การดำเนินงานด้านการวิจัยของครูสามารถดำเนินการ ได้อย่างสะดวก มีประสิทธิภาพ และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

การวิจัยในชั้นเรียน

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

ทศนา แคมठी (2540 : 5) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำให้บริบทของชั้นเรียน และมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน เป็นการนำกระบวนการวิจัย ไปใช้ในการพัฒนาครูให้ไปสู่ความเป็นเลิศ และมีความอิสระทางวิชาการ

ส่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 21) กล่าวว่า ความหมายพื้นฐานของการวิจัยศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบระเบียบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาและแสวงหาคำตอบ เป็นกระบวนการที่อาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ทั้งนี้มีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

1. ความรู้ความจริง ซึ่งอาจจะเป็นการค้นพบความรู้ใหม่ที่เพิ่มพูนขึ้นจากองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว และการพัฒนา (ตรวจสอบ ประเมิน ขยาย) ความรู้ที่ได้ค้นพบมาก่อนแล้ว

2. เพื่อนำความรู้ที่ค้นพบมาแล้ว ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

ชาติรี สำราญ (2540 : 171) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง การทดลอง ยุทธวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาของครู ซึ่งคิดค้นเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ แต่หวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งครูและเด็กมากที่สุด เพราะฉะนั้นงานวิจัยในชั้นเรียนจะไม่ใช่เรื่องราวใหญ่โตที่ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลนาน นับเดือน นับปี จนเป็นผลงานเล่มใหญ่

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 6) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็วสามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ได้นั้นจะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นเพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

กศยา แสงเดช (2544 : 4) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบของครู ที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546 : 1) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งความรู้หรือคำตอบซึ่งครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยของครูที่ทำการขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการวิจัยในชั้นเรียนมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

กรมสามัญศึกษา (2540 : 8) ได้สรุปประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

1. นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ และไม่เกิดปัญหาการเรียนต่อไป

2. ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูได้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3. โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูในโรงเรียนมากขึ้น ทั้งในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในหมวดวิชาและระหว่างหมวดวิชาการที่ครูต้องศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาที่ตนเองรับผิดชอบมากขึ้น จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดสาเหตุ และชี้ประเด็นปัญหาได้ชัดเจนเพื่อการแก้ปัญหาได้ตรงจุด ยกกระดับมาตรฐานวิชาการโรงเรียนให้สูงขึ้น

4. วงการศึกษา ผลงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนระดับปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น ได้งานวิจัยที่ดี นอกจากจะได้รับการเผยแพร่โดยทั่วไปแล้ว จะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาผลงานทางวิชาการอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของผู้มีอาชีพครูจะดี เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง จากการทำงานอย่างเป็นระบบมาโดยตลอด

โกวิทช์ ประवालพฤกษ์ (2541 : 44) กล่าวว่า การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนช่วยให้ครูนักวิจัย สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะส่งเสริมการศึกษา

เพื่อสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนตัดสินใจอย่างชาญฉลาด เพื่อสร้างนักประชาธิปไตย ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ เป็นผู้ลงมือทำเพื่อให้ความรู้ที่ทันสมัย และกระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม

สุภรณ์ สุภาพงศ์ (2545 : 6) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า ผลพลอยได้จากการที่ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยเอง

วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546 : 2-3) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน มีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีวิจัย

2. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพครูเนื่องจากข้อค้นพบที่ได้มาจากกระบวนการค้นคว้าที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อีกและเกิดการพัฒนาการเรียนการสอน

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติและทำให้อาชีพครูกลายเป็นวิชาชีพ

4. ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเป็นระบบเกิดผลดีต่อนักเรียน

5. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา เนื่องจาก การวิจัยแบบนี้จะส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตย โดยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และยอมรับในการค้นพบร่วมกัน

3. รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2539 : 20-24) ได้จำแนกรูปแบบงานวิจัยในการจัดการเรียนการสอน ออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดคกกฎเกณฑ์อะไรมากมายนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกไปหาคำตอบ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่มีอยู่ในสภาพการณ์นั้น เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เช่น ศึกษาวิธีการสอนของครู กับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับสองแบบแรก ในช่วงสภานี้ การวิจัยเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่า ตัวแปรสองตัวสัมพันธ์กันหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าว ได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุและผลทางการศึกษาในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่า อะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนตกซ้ำชั้น การศึกษาหาสาเหตุที่ให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

4. การวิจัยทดลองเชิงเหตุผล เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบหุนตะเถา โดยกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์มักจะมีจุดอ่อนมาก เกี่ยวกับการควบคุมตัวแปร เพราะมนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่น ๆ ซึ่งกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระได้

5. การวิจัยเชิงทดลองพัฒนาเป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียวไม่ต้องไปเปรียบเทียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับวิธีสอนใหม่ ผู้สอนนำวิธีการสอนใหม่นำมาใช้แล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่สอนเด็กกลุ่มเดิมต่อไป ประยุกต์เรื่อย ๆ ถ้าครูนำไปใช้ในชั้นเรียนแล้ว การสอน พัฒนารูปแบบกิจกรรมการสอน อันเป็นวิธีการที่เหมาะสมมากที่สุด ดังนั้นการวิจัยพัฒนาจึงเหมาะสมกับการเรียนการสอนมากที่สุด การวิจัยจะได้ผลมากที่สุดคือการวิจัยที่ผู้สอนเองเป็นผู้วิจัย

ห้องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543 : 66-67) ได้แบ่งรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนตามกลุ่ม แนวคิดต่าง ๆ ไว้ 3 แนวทาง คือการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงผสม คือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผสมกันไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การสำรวจในชั้นเรียน วิเคราะห์พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ การทดลองเฉพาะรายการ และการทดลองรายกลุ่ม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่การศึกษาผู้เรียนเฉพาะรายกรณี การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน และการศึกษาในวงศานี้วิทยาในชั้นเรียน

3. การวิจัยเชิงผสมผสานได้แก่การวิเคราะห์ / วิพากษ์หลักสูตร การวิจัยเชิงปฏิบัติการเชิงวิพากษ์

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2546 : 3-4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นลักษณะวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) อย่างหนึ่ง เนื่องจากการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงาน หรือครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเองในสภาพการณ์จริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ถ้าจัดตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยก็จะเป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ทั้งนี้เนื่องจากการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือถ้าจัดตามวิธีการวิจัยก็จะเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพราะผลของการวิจัยจะเป็นรูปแบบหรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครูสร้างขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้แก้ปัญหาภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะดังนี้

1. จุดเริ่มต้นของการวิจัยเกิดจากข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบครูต้องการปรับปรุง หรือแก้ปัญหานั้น ๆ โดยครูจะลงมือคิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหาขึ้นเอง
2. ปัญหาการวิจัยเป็นประเด็นปัญหาที่เล็กแต่มีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง
3. เป็นการวิจัยในสภาพการณ์จริงของห้องเรียน ไม่ได้จัดสถานการณ์ใหม่หรือจัดห้องเรียนใหม่ขึ้นมาสำหรับการวิจัยโดยเฉพาะ
4. มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน (Classroom Context)
5. เป็นการวิจัยที่มุ่งนำผลวิจัยไปใช้ปรับปรุงแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
6. เป็นการวิจัยที่ทำความเข้าใจไปกับการเรียนการสอนปกติ นั่นคือ ครูผู้สอนจะทำหน้าที่สอน และทำหน้าที่วิจัยไปพร้อม ๆ กัน
7. เป็นการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (Reflective Thinking) และปฏิบัติ (Action) อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการพินิจวิเคราะห์ ทบทวนทั้งก่อนระหว่างและหลังการทดลองปฏิบัติ
8. เป็นการวิจัยที่มีความยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน เช่น อาจเป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยดำเนินการให้กลมกลืนกับการสอนของครูใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อน เป็นต้น ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความ

เที่ยงตรงเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีวิจัยทั่วไปที่อิงทฤษฎีและหลักการที่เข้มงวด แต่จะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรง ต่อครูผู้วิจัย

4. กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

วารุ เฟ็งสวัสดี (2546 : 4-5) กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เป็นจุดเริ่มต้น ในการวางแผนแก้ปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นต้น ถ้าหากพบปัญหาหลายปัญหาจากการสำรวจวิเคราะห์ปัญหา ครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยพิจารณาความรุนแรง หากพบว่าปัญหาใดมีความรุนแรงมากกว่า ก็ควรได้รับการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ก่อน

2. กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา

เมื่อครูได้ปัญหาจากการศึกษาในชั้นที่ 1 จะต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งขั้นตอนนี้ครูต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น จากตำรา วารสาร บทความ หลักสูตร คู่มือครู รายงานการวิจัย เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้ครูได้ทราบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคล้าย ๆ กับของตนมีผู้ใดได้ศึกษาไว้บ้าง ใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม

จากการศึกษาในชั้นที่ 2 จะทำให้ครูได้แนวทาง หรือทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะต้องกำหนด และสร้างวิธีการในการแก้ปัญหาขึ้นมา เรียกว่า นวัตกรรม

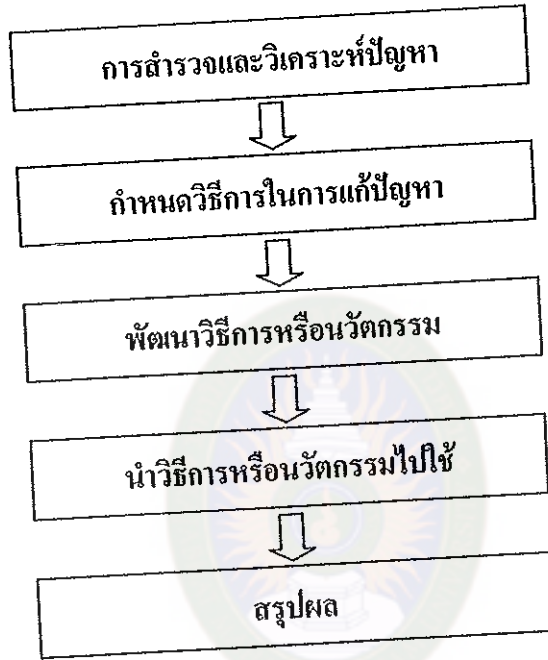
4. นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้

ขั้นนี้ครูนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นจากขั้นตอนที่ 3 ไปใช้ โดยระบุขั้นตอนการปฏิบัติว่าจะใช้กับใคร เมื่อไร อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป

5. สรุปผล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสม แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ถ้าหากวิธีการหรือนวัตกรรมยังไม่สามารถแก้ปัญหาที่ต้องการได้ ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปหาวิธีการหรือ

นวัตกรรมใหม่อีกครั้ง แล้วดำเนินการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ตลอดจนนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้อีก คือ ดำเนินการในขั้นที่ 2-4 ใหม่ จนกระทั่งแก้ปัญหาที่ต้องการได้ แล้วเขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1-4 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมา สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

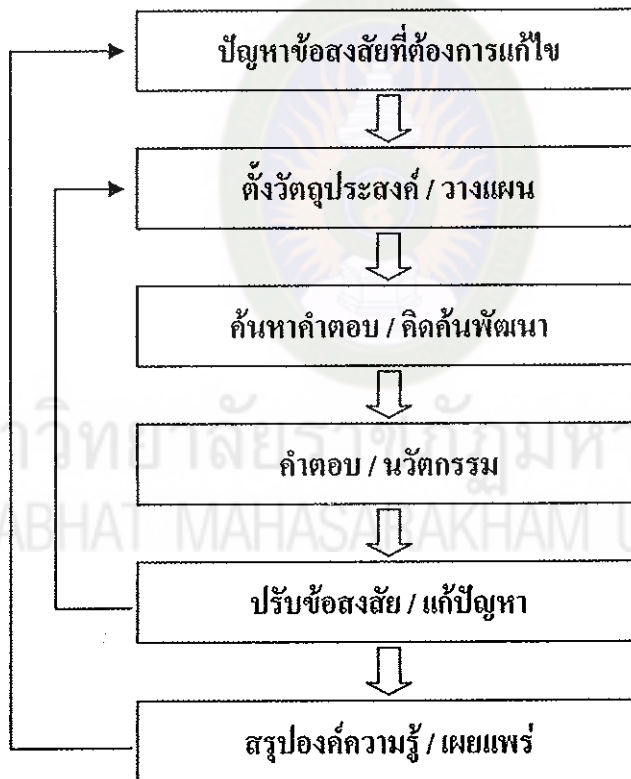
แผนภาพที่ 1 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 5) กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการวิจัยที่ต่อเนื่อง เป็นระบบ คือเริ่มต้นจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผน แล้วสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อการเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นเกิดจากสาเหตุอะไร สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดบ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อม บริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหานั้นนำไปสู่การเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน และสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

2. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการ และวางแผนเพื่อ ลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนา นวัตกรรม และการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา
3. การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากมีการปฏิบัติเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่า มีสิ่งใดเกิดขึ้นหรือพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนการพัฒนาปรับปรุง หรือแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ มุ่งหาคำตอบที่เป็นวงจรต่อเนื่องไม่มีสิ้นสุด โดยมีขั้นตอนกระบวนการดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน

5. ปัญหาและอุปสรรคของการทำวิจัยในชั้นเรียน

วโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546 : 6) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. ครูขาดความรู้หรือทักษะที่จำเป็นสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษา
2. วิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ต้องใช้พลังกายและพลังใจอย่างมาก เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจึงควรได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงานและผู้บริหาร
3. การวิจัยโดยทั่วไปจะไม่ยอมให้ตัวแปรภายนอกส่งผลกระทบวน โดยจะมีการออกแบบการวิจัยที่สามารถควบคุมตัวแปรได้ ซึ่งงานวิจัยแบบนั้นไม่ได้ทำเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันหรือห้องเรียนปกติ แต่การวิจัยในชั้นเรียนจะมีปัญหาในข้อนี้ เนื่องจากสภาพการที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจะปล่อยให้ไปไปตามปกติ ข้อค้นพบในบางครั้งไม่สามารถยืนยันได้อย่างหนักแน่นว่าเนื่องจากปัจจัยใด แต่ทราบได้ที่ปัญหาในชั้นเรียนหมดไป ก็ถือว่าการศึกษาวิจัยนั้นประสบผลสำเร็จ
4. การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย ส่วนมากจะใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ตนเองสอนซึ่งมีจำนวนน้อย ทำให้คำตอบที่ได้จากการวิจัยไม่สามารถอ้างอิงเป็นสากลได้
5. เนื่องจากครูมีภาระงานในแต่ละวันมาก ทั้งด้านการเรียนการสอนและงานอื่น ทำให้ไม่มีเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสังเกตพฤติกรรมนักเรียนน้อยลง
6. บางคนอาจจะคิดว่าการศึกษาวิจัยเป็นเรื่องยาก อีกทั้งไม่ใช่ภาระหน้าที่ของตน จึงทำให้ละเลยไม่สนใจที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน
7. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ต้องใช้ความอดทนสูง ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยบางเรื่อง ต้องอาศัยเวลาในการรอคอยคำตอบ ถ้าครูใจร้อนต้องการคำตอบเร็ว หรือด่วนสรุปผลก็จะทำให้ได้ผลงานวิจัยที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง
8. การวิจัยในชั้นเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนปกติ ดังนั้นครูผู้วิจัย จะต้องวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไข เพื่อให้การวิจัยไม่เป็นภาระของครูมากเกินไป

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 57-64) ได้จัดประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศในโครงการวิจัยและทดลองหารูปแบบหรือแนวทางการ

6.3 หน่วยงานระดับสูงขึ้นไปไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยไว้

6.4 ขาดความถนัดและประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย

7. ปัญหาในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1 ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ ไม่เห็นความสำคัญในการวิจัย

7.2 ผู้เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจ ความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.3 ขาดงบประมาณการสนับสนุนในการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้

7.4 ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้

8. ปัญหาด้านความรู้และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย

8.1 บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกฝนด้านวิจัย

8.2 บุคลากรต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ทำให้ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

8.3 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในโรงเรียนมีน้อย

8.4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการทำวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจจุดประสงค์การวิจัย จึงทำให้การดำเนินการไม่เป็นธรรมชาติ

8.5 ขาดผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้ทำวิจัย

9. ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการทำวิจัย

9.1 การจัดสรรงบประมาณล่าช้าไม่ทันการณ์

9.2 มีปัญหาในการใช้เงินงบประมาณเนื่องจากปีงบประมาณและปีการศึกษาคาบเกี่ยวกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน

9.3 งบประมาณที่ได้รับไม่พอเพียง

9.4 การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำไม่ได้ลำบาก

10. ปัญหาด้านอื่น ๆ

10.1 ขาดผู้ช่วยทำงานวิจัย

- 10.2 มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การวิจัยล่าช้า
- 10.3 ขาดแหล่งค้นคว้าทางวิชาการและเอกสารอ้างอิง
- 10.4 ขาดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย

เช่น อุปสรรคการพิมพ์

- 10.5 บุคลากรอื่นไม่สนใจงานวิจัย
- 10.6 ผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง

6. การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ในการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น ต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อที่ครูจะได้ศึกษาค้นคว้าทำการวิจัยเพื่อหาความรู้ใหม่ นำไปแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องทราบทิศทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิจัยในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัยอย่างแท้จริง

6.1 ความหมายของการส่งเสริม

โครี (Cory. 1951 : 258) กล่าวว่า การส่งเสริม หมายถึงการให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้า ความเข้าใจความร่วมมือ การฝึกปฏิบัติรวมทั้งการกระตุ้นและการปรับปรุงงานปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

บุญมี ปะพะวะ (2541 : 22) ให้ความหมายว่า การส่งเสริม คือการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบได้ดีขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542 : 777) ให้ความหมายไว้ว่า การส่งเสริม หมายถึง การเกื้อหนุนหนุนหลัง เชิดชู

จากความหมายของการส่งเสริมข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริม หมายถึงการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ กระตุ้น สนับสนุน เชิดชู เพิ่มพูนความสามารถ ประสบการณ์ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่และที่จะดำเนินการในอนาคตให้สามารถดำเนินการได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

6.2 แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ทำหาย ชวนให้คิด อยากลองทำ อยากติดตาม เกิดความกระตือรือร้น ใครรู้ใครเห็น และบางครั้งต้องใช้เวลาดำเนินการนาน เพราะเป็นงานที่ละเอียดถี่ถ้วน พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร (2541 : 3) กล่าวว่า เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรม

ต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับการช่วยเหลือและการให้การแนะนำทักษะความสามารถด้านการวิจัยให้กับครู โดยเฉพาะการเพิ่มสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยสำหรับครูนั้น จะเป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรหรือนำความรู้ทางการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิคการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน อันเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

6.2.1 แนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในชั้นเรียน

กองวิจัยทางการศึกษา (2533 : 2-4) ได้เสนอแนวทางและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

- 1) ควรตั้งศูนย์พัฒนางานวิจัยไว้ในส่วนภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลพื้นฐานด้านการวิจัย อำนวยความสะดวกและชี้แนะข้อมูลแหล่งค้นคว้าอ้างอิง
- 2) ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของนักวิจัย สนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ทางการวิจัยเพิ่มขึ้นและเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้วิจัย
- 3) ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยของแต่ละหน่วยงานให้เพียงพอ
- 4) ต้องส่งเสริมให้มีการจัดทำกรวิจัยให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้และให้มีการร่วมมือกันดำเนินการวิจัย การกำกับดูแล ผลการกำกับติดตามผลการทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 5) ควรสนับสนุนให้ครูมาประสานงานการวิจัย การรวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำผลงานไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายวางแผนและแก้ปัญหาการศึกษาอย่างกว้างขวาง

6.2.2 คุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการศึกษา

- 1) ต้องช่วยกันส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน
- 2) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวดเร็วและตรงเวลารวมทั้งจัดหาแหล่งทุนเพื่อการวิจัยทั้งในภาครัฐและเอกชน
- 3) ควรให้มีศูนย์สารสนเทศทางการวิจัย โดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์รวมทั้งการประสานความร่วมมือที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัยและอื่น ๆ ในหน่วยงานต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุก ๆ หน่วยงาน

4) ต้องให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านการวิจัย ในทุกหน่วยงานการศึกษาอย่างจริงจัง ซึ่งต้องกระทำในรูปของการอบรม สัมมนา ติดตามให้ คำปรึกษาการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจนทำวิจัยได้สำเร็จ และควรให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครูมี หลักสูตรการทำวิจัยและภาคปริญญานิพนธ์ในทุกหลักสูตรปริญญาตรี

5) ต้องช่วยกันสร้างความตระหนักให้ครู อาจารย์ ในโรงเรียน เห็น ความสำคัญของการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหน้าที่ของตน รู้จักแบ่งเวลาเพื่อ การพัฒนา จัดตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการวิจัย

6) ทุกหน่วยงานควรเร่งส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ในทุกระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและความต้องการที่จะ แก้ปัญหาของแต่ละท้องถิ่น

7) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกับการวิจัยทางการศึกษา ตระหนักถึง ความสำคัญของการเผยแพร่งานวิจัยทางการศึกษาให้ไปถึงมือผู้ใช้อย่างทั่วถึงและต้องคำนึงถึง การจัดทำรูปแบบที่เข้าใจง่ายและมีแนวทางการนำไปใช้อย่างชัดเจน เหมาะสมกับการนำไปใช้ ในสายงานต่าง ๆ

8) ควรส่งเสริมขวัญ กำลังใจของผู้ผลิตงานวิจัย ทั้งที่เป็นผลงานขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยให้กำลังใจ การยอมรับ และให้เกียรติตามสมควร และถือเป็นเกณฑ์ หนึ่งในการพิจารณาความคิดความชอบ

6.2.3 การพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน มีดังนี้

1) ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยแก่ครู โดยจัดตั้ง เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานกลางทำ หน้าที่ประสานงานที่ชัดเจน ทั้งในด้านภาระหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น

2) จัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับเขตการศึกษา จังหวัดและกลุ่ม โรงเรียนเพื่อบริการข่าวสารและการอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งของข้อมูลที่สำคัญ ในการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่าง แท้จริง

3) เน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษาดังแต่ระดับผู้บริหารตลอดจนถึงผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุก ๆ สถาบัน

4) รัฐต้องให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามดูแลประเมินผลอย่างใกล้ชิด

5) ควรให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น

6) สร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลการวิจัย อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำเสนอผลของการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

7) สร้างขวัญ กำลังใจให้นักวิจัยในท้องถิ่นให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะพัฒนางานสอนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียน

8) ให้ความสนใจต่อครูในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามภาระหน้าที่ที่ความรับผิดชอบที่รัฐมอบให้ เช่นการเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัย การคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษา และทั่วประเทศ

9) ควรให้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่น เพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

10) ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น

11) ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัยและหน้าที่ให้ชัดเจน

12) แต่งตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานการวิจัยในระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานการศึกษาอื่น เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา

ของเอกชน เป็นต้น

- 13) จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยในเครือข่ายทางการวิจัยระดับต่างๆ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งของกระทรวงศึกษาธิการ
- 14) จะต้องจัดทำเอกสารเป้าหมายของการดำเนินงาน ซึ่งแจ้งให้ผู้ที่อยู่ในเครือข่ายทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการทำวิจัย
- 15) ควรสร้างระบบการประสานงานของเครือข่ายการประสานงานที่ชัดเจน โดยพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรค และความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติ ระดับบริหาร ในแต่ละหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 16) จะต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีของกระบวนการวิจัย

การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่เขตให้บริการครอบคลุม 6 อำเภอ คือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอบรบือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช ในปีการศึกษา 2549 มีโรงเรียนในความรับผิดชอบจำนวน 319 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นรวม 77,096 คน และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการบริหาร และจัดการศึกษาทั้งสิ้นรวม 4,576 คน ได้ดำเนินการบริหารจัดการด้านการศึกษาโดยยึดกรอบ แนวคิด ทิศทาง ตามกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ดำเนินการวางแผนการดำเนินงานในปีการศึกษา 2549 ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2548)

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

1. ประชากรทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม ทัวถึงและตรงตามศักยภาพ

2. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์การดำเนินงาน

1. สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีโครงการตามกลยุทธ์นี้ คือ โครงการรณรงค์เพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบชั้น ม.3 เรียนต่อ ม.4 หรือ ปวช.

2. เร่งปฏิรูปการศึกษา บุคลากร และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงการตามกลยุทธ์นี้ คือ

2.1 โครงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

2.2 โครงการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

2.3 โครงการสร้างราชการ ไทยสะอาด

2.4 โครงการมหกรรมดนตรี-นาฏศิลป์

2.5 โครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.6 โครงการมหกรรมความเป็นเลิศทางวิชาการ

2.7 โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

2.8 โครงการเพิ่มและพัฒนาศักยภาพ โรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษาและการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การจัดการศึกษา

2.9 โครงการพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2.10 โครงการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน GFMS

2.11 โครงการเพิ่มศักยภาพการประชาสัมพันธ์

2.12 โครงการจัดจ้างอัตราจ้างชั่วคราว

2.13 โครงการตรวจสอบภายใน

3. สร้างสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วิจัย และนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีโครงการตามกลยุทธ์นี้ คือ

3.1 โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 โครงการพัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน

3.3 โครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม

3.4 โครงการพัฒนา ICT เพื่อการเรียนการสอน

3.5 โครงการโรงเรียนในฝัน

3.6 โครงการมหกรรมกีฬานักเรียน

3.7 โครงการติดตาม และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างตาม โครงการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารและสิ่งก่อสร้าง

4. จัดการรวมนเสริมสร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีโครงการตามกลยุทธ์นี้ คือ

4.1 โครงการรวมนเสริมสร้างเด็กทั่วประเทศ

4.2 โครงการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ-ยุวกาชาด

จะเห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นให้ครูผู้สอนได้ศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเอง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 โดยได้กำหนดไว้เป็นกลยุทธ์หลักในการดำเนินงานของสำนักงานเขต คือ การสร้างสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วิจัย และนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยกำหนดให้ดำเนินโครงการที่ส่งเสริมกลยุทธ์ด้านนี้ ที่สำคัญ คือ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน โครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม และโครงการพัฒนา ICT เพื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

บัญชา อึ้งสกุล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันและประสบการณ์ในการบริหารงานต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญมี ประพะวะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า

1. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามขนาด

2. ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารที่บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และมีประสบการณ์ในการบริหาร ต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อนันท์ ยิ่งนอก (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา นครราชสีมา พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านพบว่า การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัย การให้การยอมรับนับถือผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนด้าน การวางแผนในการปรับปรุงการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และการจัดสรรงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญจพร ทองโอ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาท การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยเปรียบเทียบระดับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรตำแหน่ง และขนาดของ โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ทัศนะของครูและผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อบทบาทการส่งเสริมการวิจัย ในชั้นเรียนของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลางทั้งภาพรวมและรายองค์ประกอบ

2. ข้าราชการครูและผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนะต่อบทบาทการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครู ทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ

3. ข้าราชการครูและผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายองค์ประกอบ

ถนัดวิทย์ ทองคำ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัย ด้านให้ การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย ด้านการพัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง และด้าน การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีระดับบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน สำเร็จการศึกษาใน สาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บรรจง ฉายศรีวรรณ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยในเรื่อง บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาพสสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน

ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จ ด้านการให้การยอมรับนับถือแก่ครูผู้ทำวิจัย ด้านการพัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานแก่ครูผู้ทำวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ปัญญา สมชัย (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา ทั้งโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำวิจัย ด้านให้การยอมรับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้าน
3. ข้อเสนอแนะแนวทางบทบาทของผู้บริหารการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย ควรจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเพียงพอ จัดหาวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในชั้นเรียน จัดให้มีศูนย์ข้อมูลสารสนเทศที่ดีในการที่จะนำข้อมูลมาใช้ มีการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้การยอมรับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจัดอบรมให้ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ช่วยเผยแพร่ผลงานในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูเกิดความคิดริเริ่มในการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ความยอมรับในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการทำวิจัยในชั้นเรียน ติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้ครูนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อีกต่อไป จัดหาเอกสาร และตำราเพื่อเป็นคู่มือในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน จัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน อยากรทดลองการทำวิจัยในหลาย ๆ รูปแบบ และด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าของครูผู้ทำวิจัย ควรส่งเสริมให้ครู

ที่ทำงานวิจัยเป็นผู้นำทางวิชาการ พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลงานไปขอเลื่อนตำแหน่ง ประกาศเกียรติคุณผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

รังสรรค์ แสนบัณฑิต (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. บทบาทหน้าที่ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ผู้บริหาร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .053. บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามอายุผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .055. บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เคนเนท (Kenneth. 1992 : 60) ศึกษาการพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทบาทเกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารมีความสำคัญยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมวิจัยว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรค 2 อย่างต่อการทำวิจัยของครู คือ เวลา และทัศนคติ โดยข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ใด ๆ ก็ดี ต้องทำด้วยความสมัครใจ เป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

วอร์เนอร์ และ อัดัม (Warner and Adams. 1998 : Website) ได้ศึกษาเรื่องตัวอย่างของการวิจัยในชั้นเรียนพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนได้นำมาเป็นแนวทางในการประเมิน

เป็นวิธีที่นักการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้ข้อมูล เอกสาร รายงาน การเก็บข้อมูลและผลสะท้อนกลับในการปฏิรูป งานวิจัย 3 เรื่อง ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ครูต้องใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านภาษาของเด็ก ในอีกแง่มุมหนึ่งคือการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของผู้ปกครองต่อสมรรถภาพของครู

ทีโบ – เมสซิना และแวน อัลเลอร์ (Tebo – Messina and Van Aller. 1998 : Website) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน กับสาขาการบัญชี ซึ่งทำการสอนในวิชาโครงการวิจัยการเรียน โดยที่ผู้สอนค่อยๆแทรกโครงการและการบรรยาย โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหา ไม่สร้างความล้มเหลว แต่ให้ผลดีในด้านต่างๆ จากการศึกษาทำให้เชื่อได้ว่า การบริหารโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนก่อนให้การเรียนการสอนในสาขาบัญชีมีประสิทธิภาพ

ครอส (Cross. 1998 : Website) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมความเชี่ยวชาญของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึง การศึกษาว่า “ทำไม” และ “อย่างไร” ในการเรียนรู้ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีศักยภาพและเป็น การส่งเสริมสังคมการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน เพราะ ผลการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำมาพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและสนใจ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่และทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเต็ม ความสามารถ ซึ่งบทบาทที่สำคัญเริ่มจากการสร้างความตระหนักและกระตุ้นให้คณะครูได้ เห็นความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กลวิธีและกระบวนการต่าง ๆ มีการพัฒนา ความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยให้คณะครู ให้สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ร่วมปรึกษาหารือ เป็นที่ปรึกษา เป็นแม่แบบและตัวอย่างที่ดีในการทำวิจัย ตลอดจนกำกับ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ในทุก ๆ ด้าน ให้การดำเนินงานด้านการวิจัย ของครูสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก มีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการ พัฒนาการศึกษาคือของสถานศึกษาต่อไป